

Vasylyshyn R.D., Rengach U.M. Economical assessment of energy potential of forests of the Tulchyn forest and hunting district

The results of mensurational assessment of theoretical and technical energy potentials of forest biocenoses of state enterprise "Tulchyn forest and hunting district" within its structural divisions are presented. Economical effect from realization of the abovementioned potentials of forest biomass for heat production needs is calculated. It is found that technical energy potential of forests of the enterprise equals to 195000 GJ, its maximum is characteristic for forests of Shpykiv forestry – 47109 GJ, and minimum – for forests of Tomashpil forestry – 21173 GJ.

Keywords: stand, energy, theoretical potential, technical potential, economical effect.

УДК 658:330.341 Асист. Т.І. Данько – ННІНТУ ім. Вячеслава Чорновола
НУ "Львівська політехніка"

**ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЛЬВІВЩИНИ
В УМОВАХ ЗАГОСТРЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН**

Розглянуто прикладні аспекти реалізації виробничого потенціалу лісогосподарських підприємств Львівщини у контексті посилення конкуренції на внутрішніх і зовнішніх ринках та запропоновано напрями його оптимізації.

Постановка проблеми. Виробничо-економічна діяльність суб'єктів господарювання у різних галузях і сферах національної економіки викликає істотний інтерес. Поясненням цього твердження є те, що саме виробничі та фінансово-економічні показники насамперед розглядаються як аналітичні критерії розвитку підприємства, галузі чи сфери діяльності. Саме за такими показниками визначаються перспективи розвитку, умови підвищення конкурентоспроможності, напрями оптимізації маркетингової та внутрішньо-фірмової структури суб'єктів підприємництва. Варто зазначити, що умови проведення різних досліджень вимагають залучення різних виробничо-господарських та економічних показників, однак здебільшого до уваги беруться дані, що характеризують прибутковість діяльності підприємства, рівень і динаміку цінової політики, соціально-економічні аспекти господарювання, тенденції ділової та виробничої активності тощо.

Безумовно, зважаючи на викладене вище, необхідно зазначити, що проведення подібного аналізу виробничої та економічної стратегії потребують і підприємства лісогосподарської сфери економіки України та, зокрема, лісогосподарські підприємства Львівщини. Проте не варто забувати, що лісова сфера держави є доволі різноспрямованою економічною субстанцією. Адже, з одного боку, йдеться про відповідні економічні ефекти та вектори розвитку профільних підприємств цієї галузі. Причому відомо, що такими ефектами, насамперед, є обсяги виробництва та реалізації продукції. З іншого боку, на передній план починають виходити проблеми з екологізації управління та ведення лісового господарства, які спрямовують лісівництво до необхідності збалансування економічних, екологічних та соціальних цілей розвитку [1]. Така різнобічна спрямованість лісової політики країни та регіонів, зумовлює потребу в пошуку оптимального паритету значущості окремих факторів,

індикаторів і показників виробничо-економічної діяльності лісогосподарських підприємств.

Аналіз досліджень і публікацій. Значний внесок у вивчення проблематики виробничо-господарської діяльності лісових підприємств зробили такі вчені, як: А. Головка, А. Дейнека, А. Польовський, В. Дудюк, В. Холявка, Є. Сенько, І. Білінський, І. Синякевич, І. Соловій, О. Врублевська, О. Дячишин, О. Павліщук, О. Фурдичко, С. Генсірук та інші. У їхніх працях відображено підходи до оптимізації виробничого потенціалу лісогосподарських підприємств у контексті зміни вихідних індикаторів економічного розвитку країни загалом та окремих регіонів зокрема.

Метою роботи є висвітлення динамічних тенденцій зміни показників виробничо-господарської діяльності підприємств лісової сфери Львівщини у контексті підвищення їхніх конкурентних переваг на внутрішніх і зовнішніх ринках.

Результати дослідження. Дослідження базових засад поступу виробничо-господарського процесу суб'єктів підприємництва лісової сфери доцільно проводити з використанням основних прийомів і методів економічного аналізу. Причому таке дослідження має відзначатися наведенням порівняльної характеристики показників розвитку лісового господарства з окремими індикаторами соціально-економічного середовища регіону. До такого висновку можна дійти, абстрагуючись від величини суспільного ефекту та суспільно-економічної корисності лісогосподарської галузі. У багатьох регіонах нашої країни лісівництво займає доволі істотну нішу у структурі як валового регіонального продукту зокрема, так і системи регіональних економічних і соціальних перспектив розвитку загалом. Виходячи із цього, досліджувана галузь повинна розглядатися як одна з базових у контексті формування економічного, екологічного та соціального іміджу окремих регіонів, областей і територій.

Висвітлюючи перспективність лісогосподарської сфери Львівської області, варто наголосити на тому, що лісовий фонд Львівщини має істотний запас еколого-економічного потенціалу, розроблення якого спроможне дати значний імпульс для тривалого розвитку регіону [4, с. 222-226]. Ведучи мову про розроблення економічного потенціалу, варто насамперед зупинитися на аналізі управлінської та виробничої стратегії профільних лісогосподарських підприємств області. Зрозумілим є те, що реалізація будь-яких заходів стосовно розвитку лісового господарства Львівщини повинна відбуватися на базі об'єктивної модернізації управлінської, економічної, екологічної й технологічної інфраструктури провідних підприємств цієї сфери. Сьогодні доволі часто можна почути висловлювання про низький ступінь фінансово-економічної ефективності лісогосподарських процесів в Україні, саме подібні твердження мають стати стимулювальним ефектом для підвищення результативності діяльності лісогосподарських підприємств у напрямі оптимізації роботи щодо промислового освоєння лісових ресурсів з одночасним проведенням заходів з їх збереження, розведення та відновлення [2].

Функціонування лісової сфери Львівської області забезпечує діяльність багатьох лісогосподарських підприємств. Кожне із них характеризується

різними територіальними, природними та економічними ознаками, що зумовлює необхідність у диференціації підходів щодо реалізації управлінської та фінансово-економічної стратегії їхнього розвитку. Одним з основних показників виробничо-господарського процесу суб'єктів підприємництва лісової сфери Львівщини є обсяг реалізованої продукції, за яким можна судити про перспективність і масштабність діяльності окремих підприємств (табл.).

Табл. Обсяг реалізованої продукції лісогосподарськими підприємствами Львівської області в діючих оптових цінах (без ПДВ), тис. грн.

Підприємство	Роки				
	2005	2006	2007	2008	2009
ДП "Бібрський лісгосп"	7 146,1	8335,1	10288,7	8 149,0	9 275,0
ДП "Боринський лісгосп"	4 639,2	5 302,9	6 940,8	7 180,0	6 968,0
ДП "Бродівський лісгосп"	14232,4	18357,5	21 505,0	23 860,0	22 605,0
ДП "Буський лісгосп"	8 096,9	9 837,4	11016,9	10013,0	8691,0
ДП "Дрогобицький лісгосп"	8 245,0	9 096,6	11356,8	12 124,0	11629,0
ДП "Золочівський лісгосп"	15 150,7	17032,2	18586,0	14888,0	11 384,0
ДП "Львівський лісгосп"	5 948,3	6 469,3	6211,4	6933,0	6 429,0
ДП "Жовківський лісгосп"	5 735,6	7 169,7	8 756,6	9514,0	6615,0
ДП "Рава-Руський лісгосп"	8220,1	11 582,5	12643,7	12 309,0	9216,0
ДП "Радехівське ЛМГ"	11 848,7	14601,7	14 117,5	14736,0	12510,0
ДП "Самбірський лісгосп"	8 055,4	9 949,9	10923,0	12962,0	10945,0
ДП "Сколівський лісгосп"	10732,3	13 298,0	16416,7	18013,0	19 147,0
ДП "Славський лісгосп"	13 796,9	17 752,5	22297,4	27 440,0	24 726,0
ДП "Старосамбірське ЛМГ"	6 392,0	7 600,0	8 392,3	9758,0	7 490,0
ДП "Стрийський лісгосп"	7 180,7	12082,7	24321,9	21 503,0	14 194,0
ДП "Турківський лісгосп"	4 557,2	4618,9	7 670,8	8717,0	8 186,0
ДП "МГ Стир"	208,3	204,4	213,5	293,0	335,0
Львівський ЛСНЦ	-	-	307,7	371,0	435,0
Всього	140 185,8	173291,3	211966,7	218763,0	190780,0

За даними, наведеними у табл., можна стверджувати про доволі якісну динаміку приросту обсягів реалізованої продукції по лісогосподарських підприємствах Львівщини. Зокрема, у 2006 р., порівняно з 2005 р., обсяг реалізації продукції лісової сфери зріс на 23,6 %, у 2007 р. відносно попереднього, приріст цього показника становив 22,3 %, а у 2008 р., порівняно з 2007 р., темп приросту зупинився на позначці 3,2 %. Знову ж таки зростання досліджуваного показника деформується економічними характеристиками 2009 р., однак загалом стан реалізації продукції лісового господарства є задовільний.

Аналізуючи виробничий потенціал лісових підприємств Львівської області, доцільно зазначити, що ці суб'єкти господарювання беруть активну участь у зовнішньоекономічній діяльності. Причому основним її напрямком є експорт продукції лісогосподарського виробництва за кордон. Відомо, що в сучасних умовах експортоорієнтовані галузі національної економіки розглядаються як основний пріоритет її розвитку та довготермінового прогресу. Зважаючи на це, спрямування продукції лісового господарства за кордон набуває активного економічного значення, що проявляється у формуванні позитивного сальдо торгівельного балансу як області, так і держави. Однак за цих умов, основну увагу необхідно приділяти збалансованості експортних опера-

цій, які в жодному випадку не повинні позначитися на викривленні ринкової кон'юнктури на ринку лісогосподарської продукції. Тобто насамперед серед основних напрямів розвитку лісової галузі варто розглядати важливість повноцінного забезпечення продукцією лісозаготівлі та лісоперероблення національного виробника, а вже потім мобілізувати зусилля на шляху до промислової інтервенції на зарубіжні ринки.

Базові індикатори соціально-економічного розвитку Львівської області свідчать про те, що протягом останніх років обсяг експорту товарів, робіт та послуг у регіоні збільшується, за винятком кризового 2009 р. Така тенденція є безумовно сприятливою. Адже зростання показників експорту позитивно впливає на розвиток фінансово-економічної системи Львівщини, забезпечує її валютно-кредитну достатність. Попри те, нині обсяги експорту продукції різних галузей господарства області істотно поступаються показникам імпорту. У цьому плані найбільш стабільною у зовнішньоекономічних торговельних відносинах є саме лісова сфера, яка по суті створює чистий експорт. До речі, питома вага експортних операцій, які здійснюють лісогосподарські підприємства області, є однією з найбільших у структурі економіки регіону, що зумовлює важливість оцінки цього показника (рис.).

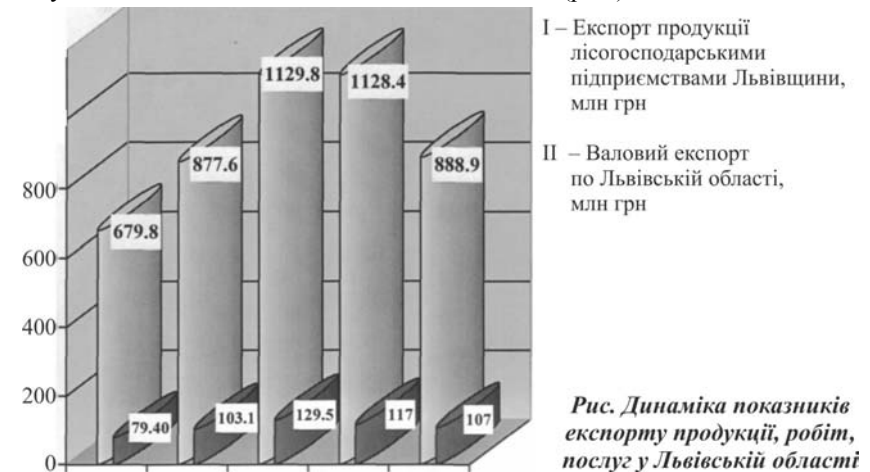

Рис. Динаміка показників експорту продукції, робіт, послуг у Львівській області

Загалом динамічні зміни обсягів експорту продукції лісогосподарського виробництва наводять на думку про наростання деяких диспропорцій у цій галузі. Поясненням цього є те, що з 2005 р. по 2007 р., як видно на рис., відбувалося поступове зростання досліджуваного показника, однак у 2008 р. розпочалося падіння обсягу експорту лісогосподарської продукції, що продовжилося і у 2009 р.

Отож, приріст експорту продукції лісогосподарських підприємств не можна вважати абсолютно позитивним показником. Не можна забувати, що лісова сфера насамперед дає продукцію, яка, по суті, вважається сировинною. Тобто за кордон у процесі реалізації експортних операцій відправляють переважно сировину, яку згодом повертають в Україну у вигляді товарів деревопереробної промисловості, меблів, будівельних напівфабрикатів тощо. Наве-

дене змушує здійснювати перепрофілювання промислових пріоритетів лісового господарства з метою повноцінної укомплектації лісогосподарською продукцією вітчизняного товаровиробника, про що йшлося вище.

Разом з тим, експортна діяльність лісогосподарських підприємств Львівщини посідає чільне місце у системі зовнішньоекономічної діяльності в області. Зокрема, у 2005 р. обсяг експортних операцій, які здійснили лісогосподарські підприємства, становив 11,7 % від загальної величини експорту по області. У 2006 р. цей показник становив ті ж самі 11,7 %, у 2007 р. – 11,5 %, у 2008 р. – 10,4 %, у 2009 р. – 12,0 %. З усього видно, що експортна діяльність у межах лісової сфери Львівської області дає приблизно десяту частину її валового експорту. Причому падіння загальних обсягів експорту по області перевищує показник зменшення величини експортних операцій у межах лісогосподарської сфери, що свідчить про певну стабільність цієї галузі регіональної економіки.

Висновки. Загальний фінансово-економічний стан лісогосподарських підприємств Львівщини є доволі посередній. Заслугує на увагу експортоорієнтована структура реалізаційної діяльності суб'єктів господарювання лісової сфери. Частка експортних операцій у загальному обсязі реалізованої продукції лісогосподарськими підприємствами є доміантною, що, з одного боку, варто розглядати як позитивну економічну тенденцію, а з іншого – як можливий фактор гіпотетичного розбалансування внутрішнього ринку лісогосподарської продукції [3].

Спрямованість підприємств лісової сфери області на реалізацію зовнішньоекономічних відносин, окрім іншого, можна пояснити ще й відсутністю ефективного механізму ціноутворення в межах національної лісогосподарської системи. Зазначимо, що саме реформування податкового, бюджетного, кредитного та ринкового механізмів сьогодні потрібно класифікувати як провідну і невід'ємну умову розвитку вітчизняного лісового господарства.

Література

1. Коваль Я.В. Економічна (грошова) оцінка природних ресурсів лісового фонду України: теорія, методологія, методика / Я.В. Коваль, І.Я. Антоненко. – К. : Вид-во РВПС України; НАН України, 2004. – 163 с.
2. Бабич Р.Б. Ліси Карпат – важлива складова еколого-економічної безпеки регіону / Р.Б. Бабич, О.М. Дзюбенко // Сталий розвиток Карпат: сучасний стан та стратегія дій : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. / відп. ред. В.С. Кравців. – Л. : Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2006. – 196 с.
3. Програма розвитку лісового господарства Львівської області на 2010-2015 роки. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.lvivlis.com.ua>.
4. Дейнека А.М. Екологічний потенціал лісів Львівської області: проблеми його збереження та відтворення / А.М. Дейнека // Регіональна економіка. – 2001. – № 4. – С. 222-226.

Данько Т.И. Исследование производственного потенциала лесохозяйственных предприятий Львовщины в условиях обострения конкурентных отношений

Рассмотрены прикладные аспекты реализации производственного потенциала лесохозяйственных предприятий Львовщины в контексте заострения конкуренции на внутренних и внешних рынках и предложены направления его оптимизации.

Danko T.I. Research potential production of forestry enterprises in Lviv Region in the conditions of competition intensifying relations

The applied aspects of realization of production potential of forestry enterprises of Lviv are considered in the context of sharpening of competition on internal and external markets and directions of his optimization are offered.

УДК 336:330.322(477)

Асист. Н.Б. Демчишак, канд. екон. наук –
Львівський НУ ім. Івана Франка

ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

З'ясовано сутність фінансового потенціалу інвестиційної діяльності. Здійснено прогнозування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України. Окреслено очікувані тенденції його нагромадження у короткотерміновому періоді.

Ключові слова: фінансовий потенціал інвестиційної діяльності, прогнозне моделювання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності.

Постановка проблеми. У сучасній ринковій системі динамічність економічних процесів вимагає перманентного здійснення їх планування і прогнозування. Винятком у цьому не є і фінансовий потенціал інвестиційної діяльності, оптимізувати процес нагромадження якого неможливо в умовах відсутності відповідних прогнозних показників. Саме максимально точне прогнозування динаміки фінансового потенціалу інвестиційної діяльності у певному часовому проміжку дає змогу своєчасно вносити корективи в інвестиційну політику та інші заходи впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти формування фінансового потенціалу, зокрема його моделювання, були предметом наукових пошуків К. Іоненко, Л. Каховської, Т. Клименко, Л. Костирко, П. Олейника, Н. Саїнчук, І. Чуницької, О. Юркевич та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Однак динамізм економічних процесів зумовлює необхідність перманентного прогнозного моделювання фінансових можливостей забезпечення інвестиційної діяльності в країні.

Метою роботи є прогнозування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України та окреслення очікуваних тенденцій його нагромадження у середньотерміновому періоді.

Виклад основного матеріалу. Під фінансовим потенціалом інвестиційної діяльності розуміємо фінансові можливості забезпечення інвестиційної діяльності, що визначаються обсягом фінансових ресурсів інвестиційного спрямування та ефективністю їх використання на макро-, мезо- та мікрорівнях економічної системи. При цьому основними структурними елементами фінансового потенціалу інвестиційної діяльності вважаємо такі: 1) видатки розвитку державного і місцевих бюджетів; 2) чистий прибуток підприємств; 3) заощадження населення; 4) фінансові ресурси інвестиційного спрямування банківської системи; 5) фінансові ресурси інвестиційного спря-